

Ljudje beže iz gorečega Pariza - Italija v vojnem pasu

Nemci skušajo mesto obkoliti

Pariško prebivalstvo pripravljeno na izselitev iz mesta, ki so ga nemške bombe na več krajih zažgale. — Veliko ljudi že beži iz mesta. — Glavni napad na zapadni strani.

Pariz, Francija. — Po vseh cestah, ki vodijo iz tega mesta, prestolnice Francije, proti jugu, se vidijo cele kolone ljudi, ki se umikajo usodi, kakor preti mestu in, ki ga je deloma že zadela. Nazijskih tankov, kakor se je to pomotoma razglasilo v ponedeljek, sicer še ni nikjer v bližini mesta, pač pa se ponavljajo pogosti obiski nazijskih aeroplanov, katerih bombe so na več krajih zanetile požare, da je dim, ki je v torek ležal nad mestom, tega skoraj popolnoma zatemnil. Prebivalstvo skuša sicer ohraniti hladnokrvnost, vendar pa je skoraj vsakdo, ki zdaj še vztraja na svojem domu, pripravljen, da se lahko vsak čas izseli. Vlada, kakor je bilo že včeraj poročano, je mesto že zapustila; ni pa se objavilo, kam se je preselila. Tudi pariško časopisje se pripravlja na odhod.

Iz vsega tega je razvidno, da niti Francozi sami ne upajo dosti, da bi mogli kaj dolgo zadrževati nazijski naval.

Mrzlična nervoznost v balkanskih državah

Belgrad, Jugoslavija. — Mussolini je v svojem proglasu o vojni napovedi sicer zagotovil, da sosednjih držav na Balkanu ne bo Italija nadlegovala, ako one same ne bodo dale povoda za to, vendar se balkanske države zavedajo, da so to le besede, ki nimajo za seboj nikake garancije. Razumljivo je zato, da je čuječnost teh držav dosegla višek, ter so vse z naglico hitele končavati se svoje zadnje vojne priprave.

Jugoslavija povdarja, da bo ostala strogo nevtralna; v svojo obrambo pa je dala takoj po Mussolinijevem govoru ojačati svoje utrdbe v Sloveniji, in sicer proti italijanski in proti nemški meji. Pri tem pa trdno upa, da ji bo prišla pomoč iz Rusije, ako bi bila kršena njena nevtralnost. Druga država, Rumunija, je najbrž zaradi te zveze z Rusijo postala nezaupna proti Jugoslaviji ter je dala utrditi svoje meje proti njej enako kakor proti Rusiji. Ogrska je poklicala pod orožje nove rezerve ter se celo že pripravlja za zatemetitve. Enako se je močnejše zavarovala tudi Grčija. Med vsemi je Bolgarija ohranila najbolj mirno kri; od tamkaj se povdarja, da se vojna na Balkan ne bo razširila.

RUSIJA MOLČI O POLOŽAJU

Moskva, Rusija. — V uradnih krogih je vladal v ponedeljek popoln molk glede vstopa Italije v vojno. Samo tukajšnji radio je objavil dogodek, toda brez vsakega komentarja.

ZDRAVNIKI PRIPRAVLJENI POMAGATI

New York, N. Y. — Ameriška zdravniška zveza je na svoji letni konvenciji, ki se je v ponedeljek otvorila tukaj, posvetila dosti časa razmotirvanju o sedanjem položaju. Govorniki so pri tem naglašali, da so člani zveze pripravljeni, pomagati vladi pri oskrbovanju ranjenecov, ako bi Amerika res tako daleč prišla, da bi bilo to potrebno.

MUSSOLINI BO VRHOVNI POVELJNIK ČET

London, Anglija. — Kakor Hitler nad nemškimi četami, tako bo Mussolini vrhovni poveljnik nad italijanskimi četami v sedanji vojni. Tako se je v ponedeljek objavilo po radio iz Rima. Kralj Emanuel bo "poveljnik po imenu," dočim je bil maršal Badoglio imenovan vrhovnim poveljnikom armade.

ZAHTEVA NEVTRALNOST

Senator Holt opozarja Ameriko, naj se ne pusti vplesti.

Washington, D. C. — Demokratski senator Rush D. Holt iz W. Va. je imel zadnji ponedeljek po radio govor, v katerem je z vso oostrostjo napadel tiste, ki si prizadevajo, da pahnejo Ameriko v evropsko klanje. Takim je priporočal, ako je nevarnost res tako velika za Ameriko, kakor kričijo, naj stopijo v armado obeh zaveznic, češ, da so drugače strahopetni izdajalci svoje dežele, ko vendar vidijo nevarnost, v kateri se ta nahaja, pa ji ne gredo na pomoč; naj sami sebe žrtvujejo, je dejal, namesto, da skušajo poslati v mesnico mlade fante. Pri svojem obsojanju takih, ki agitirajo za to, da se mora zaveznicami na vsak način pomagati, ni senator izrazil niti preds. Roosevelta, ter ga je z drugimi vred prištel v "peto kolono vojnih netilcev," češ, da skuša spraviti deželo v vojno tajmno potom, "pri zadnjih vratih."

ANGLEŽI SE ZNESLI NAD ITALIJANI

London, Anglija. — V prvih "bitkah" proti Italijanom so Angleži na celi črti zmagali. Bile pa so to kaj neenake bitke, namreč tisočeri proti maloštevilnim ter so se vršile sredi več angleških mest. Ko je namreč v ponedeljek napovedal Mussolini vojno, je to Angleže, kakor so tudi znani po svoji hladnokrvnosti, tako razburilo, da so njih mase navalile na trgovine Italijanov ter jih razbijale. Pripetilo se je to v Londonu, Liverpoolu, Edinburgu, Glasgowu in tudi drugod. Povzročene je bilo veliko škode in nastop policije proti razjarjenim množicam ni mogel nič opraviti. Nasprotno pa so se uradne osebnosti obeh držav prav na "staromodni" način korektno obnašale druge proti drugim. Zastopnik italijanskega poslanstva je šel v angleško zunanje ministerstvo ter se tam dogovoril za prevoz diplomatov in drugih Italijanov v domovino, za kar jim je dala Anglija na razpolago dva parnika do Portugalske. V Rimu pa je italijanska vlada dala Angležem neki luksuzni parnik za prevoz enako do Portugalske.

ŠIRITE AMER. SLOVENCAM

Predsednik proglasil omejitve

Določbe ameriškega nevtralnostnega zakona uveljavljene proti Italiji. — V neuradnem govoru ložigosal predsednik Italijo, da je sosedji zasadila nož v hrbet.

KRIŽEM SVETA

Aleksandria, Egipt. — Tukajšnja vlada je zadnji ponedeljek odredila, da se imajo plinske maske razdeliti med civilno prebivalstvo brezplačno. Istočasno pa je zvišala nakazilo za obrambo dežele za 400,000 funtov šterlingov.

Montreal, Que. — Nekaj minut po italijanski napovedi vojne je kanadska policija pričela preiskovati hiše in urade tukajšnjih Italijanov. Obenem se je tudi poostрила kontrola ob meji proti Z. e. d. državam.

Sidney, Avstralija. — Eden tukajšnjih ministrov se je v ponedeljek izrazil napram časnikarjem, da bo Avstralija svojo vojno industrijo tako izbojšala, da bo do aprila 1941 lahko izdelala po dva do tri bombne aeroplane na teden.

ŠPANJA NA RAZPOTJU

Madrid, Španija. — Korak Italije je spravil Španijo sicer v razburjenost, toda doslej se še ne vidi tukaj nikakega vojnega duha. Vendar pa se že več mesecev slišijo glasovi, da bo najbrž Španija sledila Italiji, ako bo ta šla v vojno, in zato je verjetno, da se bo zdaj to zgodilo.

BERLIN DIVJI VESELJA

Berlin, Nemčija. — Takih navdušenih počestnih manifestacij, kakor so se priredile v ponedeljek, ob italijanskem vstopu v vojno, že ni videlo to mesto izza časa zadnje vojne, ko so se tedaj proslavljale kake nemške zmage. Trume ljudstva so se združile v povorke ter se pomikale po cestah, kričec in pojoč. Nazijski govorniki pa so povdarjali, da je zdaj zmaga gotova, češ, da je ustvarjena fronta proti Angliji od skrajne severne točke Evrope do ekvatorja.

Italija še ni pokazala kart

V torek še ni Mussolini odredil nikakih pravih sovražnosti. — Angleške ladje položile mine ob italijanskem obrežju. — Mussolini vrhovni poveljnik.

Rim, Italija. — Z napetostjo se čaka na to, na katero stran bo veljal prvi udarec Italije, ali na Francijo, ali na angleške postojanke v Sredozemlju. V torek še ni Mussolini v tem oziru razodel svojih kart ter se ta dan še niso pričele nikake prave sovražnosti. Pač pa so bili Angleži na delu, da zaprosijo italijanskim ladjam dohode v priistanišča, kakor se poroča iz Londona.

Glasom angleškega poročila so angleške ladje položile mine na več važnih točkah okrognilo, v katero smer.

Washington, D. C. — Predsednik Roosevelt se je zadnji ponedeljek ob dveh prilikah bayil z Italijo. Prvič je to storil neuradno, ko jo je v svojem govoru, ki je bil oddajan po radio, obsodil zaradi njenega vstopa v vojno, takoj nato pa je podvzel glede nje korake, ki mu jih narekuje ameriški nevtralnostni zakon.

Na podlagi tega zakona je predsednik podpisal razne odloke, s katerimi je proglasil Italijo bojujočim se državam ter jo s tem postavil v vojni pas. Kot posledica tega ne smejo več ameriški državljani potovati na italijanskih parnikih, dalje se za Italijo ne smejo več zbirati nikakih prispevkov v Ameriki, in končno mora Italija, kot vse druge bojujoče se države, za vse blago, ki ga tukaj kupi, takoj plačati in ga odpeljati na svojih ladjah.

Nekoliko prej pa je predsednik, kakor omenjeno, imel govor, in sicer ob slovesnosti graduacije na univerzi v Charlottesville, Va., v kateri je ožigosal Italijo, da je zasidila svoji sosedji nož v hrbet, ter povdarjal, da iz tega dogodka sledi nevarnost za Ameriko samo. Istočasno je zagotavljal zaveznicami, da jima bo nudila Amerika vsa pomoč, kar ji bo mogoče, dočim se bo tudi sama oboroževala.

Predsednik se je v tem govoru s tako jasnostjo postavil na stran zaveznic, da so ga od mnogih strani kritizirali, da prikrito agitira, naj gre Amerika v vojno. Nekdo se je izrazil, da "besede so bile besede nevtralnca, toda glas je bil glas bojevnika."

Jali, da je zdaj zmaga gotova, češ, da je ustvarjena fronta proti Angliji od skrajne severne točke Evrope do ekvatorja.

Italije, kakor v beneškem zalivu, ob albanskem obrežju, v zalivu ob Reki ter okrog Sicilije. Pri tem poročilo posebno povdarja, da se je angleškim ladjam posrečilo, izmuzniti se skozi ozki Otrantski preliv, ki leži med "peto" Italije in Albanijo.

Kralj Emanuel je v torek izdal proglas, s katerim je imenoval Mussolinija vrhovnim poveljnikom celokupne oborožene sile, na kar je odšel na fronto; vendar pa se ni omejeval na več važnih točkah okrognilo, v katero smer.

Iz Jugoslavije

Velikopotezno delo gospodarske zveze balkanskega sporazuma bo v veliko pomoč balkanskim državam. — Strašna žaloigra obupane mlade matere pri mostu v Laškem. — Smrtna kosa. — Drugo iz domovine.

Gospodarski sporazum Balkana

Beograd, 5. junija. — (JK). — Gospodarska zveza Balkanskega sporazuma je nadaljevala tudi včeraj skozi cel dan z zasedanjem sej komisij, ki so se predvčerajšnjim organizirale in se nanašajo po svoji porazdelbi na trgovske odnose za promet na kopnem, za pomorski promet in zrakoplovni promet, potem za pošto, telefon, brzojav in turistično. Razpravljajo se vprašanja o zamenj blaga, o turistih, balkanski plovbi, aviaciji, pošti, brzojavni in telefonski službi pa o turistiki. Se preje, za zasedanja v Carigradu, je bila ustanovljena vzajemna kancelarija sekretarijata z zastopniki vseh parniških družb vseh balkanskih dežel, pa je bilo sedaj v Beogradu predloženo poročilo o delu te organizacije, iz katerega se vidi, da je bilo že mnogo storjenega. Vse redne črte parniških družb iz dežel Balkanskega sporazuma so se podvrgele koordinaciji v utrjevanju voznega reda, voznih cen itd. Med nekaterimi družbami, kakor n. pr. med našo parniško družbo "Oceanio" in grško "Eleuterai" je doseženo tudi trajno sodelovanje. Dosežena so sporazumna izenačenja in poenostavljenja tudi v vprašanju nekaterih pristaniških taks na Turškem in Romunskem, a dela se tudi na unifikacijo in poenostavljenje in v nekaterih vprašanjih celo na likvidacijo pomorsko-trgovske zakonodaje in ustanovitev vzajemnih institucij za pomorsko kreditiranje, zavarovanje in registriranje.

S sinčkom šla pod vlak

Laško, 7. maja. — Blizu postaje v Laškem in sicer tik ob železniškem mostu preko Savinje in nad podvozom je v ponedeljek 6. t. m. skočila pod popoldanski brzovlak, ki prihaja v smeri od Zidanega mosta, mlada, še ne 30 let stara delavčeva žena Marija Doberškova, s seboj v smrt je vzela svojega 4 letnega sinčka. Pasanti z banovinske ceste so gledali, kako ga je potegnila seboj na železnico in kako sta se skupno vrgla oba pod brzovlak, ki je prihrumel po mostu.

Vlak je obe trupli razpolvil preko pasu in ste trupli tik drugo ob drugem obležali na tiru odnosno ob tiru, ne da bi ju bila lokomotiva vlekla s seboj ali kako drugače razmesarila. Na kraj sam se je takoj podala komisija, ki je ugotovila samomor, trupli pa so prepeljali v mrtvašnico na pokopališču, ki je v neposredni bližini. Kmalu po strašnem dogodku je prišel iz Rečice drugi pokojničin sin, ki hodi v

Redek jubilej

Na Bregu pri Celju je pred kratkim slavila 90 letnico svojega rojstva daleč znana in dobrodušna gospodična Johanka Cegnarjeva. Omenjena izhaja iz obrtniške družine v Zalcu.

Smrtna kosa

V Celju, na Cesti na grad je umrla Ivanka Verlič, zasebnica stara 83 let. — V Mariboru je umrla Marija Mazi, hišna posestnica stara 61 let. — V Ljubljani je umrla Marija Grebenc, privatna učiteljica v pokoju.

Brezmesni dnevi

Kot poročajo iz Ljubljane, je bila v prvi polovici meseca maja izdana uredba, po kateri se bota uvedla v Jugoslaviji dva brezmesna dneva in sicer torek in petek. Ta dva dneva je v Jugoslaviji prepovedano prodajati sveže telečje meso, goveje in svinjsko meso. Kdor se pregreši proti odredbam te uvedbe, bo kaznovan z denarno svoto do 50,000 dinarjev in z zapornim do 30 dni.

Nova delniška družba

Ministerstvo za trgovino in industrijo je odobrilo osnovanje delniške družbe "Tvornica" volnih tkanin Jovanovič in Popović v Grdelici, (var-darska banovina). Glavnica znaša 25,000.00 dinarjev.

Ogenj

Požar je izbruhnil na svinjaku in živinskih hlevih posestnika Marka Klemenčiča, v Metavi pri St. Petru. Uničil je obe poslopji in zalogo krme ter gospodarsko orodje. Škoda je precej velika.

Vlomilec v zaboju

V Mostnjam pri Karlovcu je služkinjo pri trgovcu izvanu Živčiču ponoči zbudilo zvenketanje šipe. Ko je zaskočila še korake, je spoznala, da je nekdo vdrl skozi okno v hišo. Naglo je stekla do sosedaj, ki je sklical člane kmečke zaščite. Ti so pri preiskavi Živčičeve hiše našli v zaboju z moko, ki je bil pokrit s pokrovom, svaka trgovca Živčiča, ki se je pa izgovarjal, da je v pijanosti zašel v zaboj, česar mu seveda niso verjeli, ampak ga izročili sodišču.

Amerikanski Slovenec

Prvi in najstarejši slovenski list v Ameriki.
Ustanovljen leta 1891.

The first and the Oldest Slovene Newspaper in America.
Established 1891

Izhaja vsak dan razen nedelj, ponedeljkov in dnevo po praznikih.

Issued daily, except Sunday, Monday and the day after holidays.

Izdaja in tiska:
EDINOST PUBLISHING CO.
Naslov uredništva in uprave:
1849 W. Cermak Rd., Chicago
Telefon: CANAL 5544

Published by:
EDINOST PUBLISHING CO.
Address of publication office:
1849 W. Cermak Rd., Chicago
Phone: CANAL 5544

Naročnina:	Subscription:
Za celo leto \$5.00	For one year \$5.00
Za pol leta 2.50	For half a year 2.50
Za četrt leta 1.50	For three months 1.50
Za Chicago, Kanado in Evropo:	Chicago, Canada and Europe:
Za celo leto \$6.00	For one year \$6.00
Za pol leta 3.00	For half a year 3.00
Za četrt leta 1.75	For three months 1.75
Posamezna številka 3c	Single copy 3c

Dopisi važnega pomena za hitro objavo morajo biti poslani na uredništvo vsaj dan in pol pred dnevom, ko izide list. — Za zadnje številke v tednu je čas do četrtke dopoldne. — Na dopise brez podpisa se ne ozira. — Rokopisov uredništvo ne vrača.

Entered as second class matter, November 10, 1925 at the post office at Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879.

Deseti junij --- črni dan

Deseti junij 1940 bo zapisan v zgodovino narodov kot poseben dan. V zgodovini demokratičnih in svobodoljubnih narodov bo zapisan kot črni dan, ki bo za vse čase pustil črni madež na italijanskem narodu in njihovih voditeljih, ki so na ta dan objavili sveto vstop Italije v vojno na strani Hitlerjeve Nemčije, ki grozi svetu s popolno gospodarsko in politično sužnostjo.

Demokratični in hrabri francoski narod, ki se bori baš te dni za življenje in smrt s hrabrostjo, da se, če še mogoče ubrani nemškega navela, desetejuna junija nikoli pozabil ne bo! Francija bo zabeležila letošnji deseti junij v zgodovino svojih tragedij, ki bo pričal še sto in tisočletja, da je na ta dan njena latinska sestra Italija dvignila zahrbtno bodalo in ji ga zasadila v hrbet tedaj, ko je bila v največji nevarnosti.

Vse to je sicer svet pričakoval. Vendar prav do zadnjih trenutkov je bilo upanje, da Italija ne bo stopila v vojno. Predsednik Roosevelt je prav močno in trdno upal, z njim vred tudi Sv. Stolica v Vatikanu, da bo vodstvo italijanskega naroda temeljito premislilo vse zle posledice takega koraka. In vsi so se motili v svojem upanju. Sebični fašizem, ki mu je oče Benito Mussolini je planil kot zakrknjen pirat na izmučeno sosedo, da pomaga piratu iz Berlina isto uničiti in poraziti. Iz tega stališča je deseti junij črni dan tudi za Italijo samo, katere predstavniki se tako radi bahajo z svojo kulturo in civilizacijo. Deseti junij jasno priča, da zahrbtnost Rimljanov, s katero so operirali pred 1600 do 2000 let nazaj v Rimu razni tedanji oblastniki eden proti drugim, še vedno živi. Italijanu ni za bližnjega, njemu je le za lastni bit, za lastno korist. Tak se je pokazal Italijan v zadnji vojni in tak se je pokazal zopet zdaj. Večina opazovalcev sedanjih homatij v Evropi je trdno prepričana, da se bo to neiskreno in zahrbtno ravnanje Italije nad njo še brdo masčevalo v vsakem slučaju. Če zgubi v vojni bo masčevanje, če s Hitlerjem vred zmaga, bo masčevanje prej ali slej, ker rujava in črni fašist, s svojima neiskrenima in dokaj čudnima temperamentoma bosta v laseh prej ali slej in plačilo pride od tistega, kateremu Italija zdaj pomaga. Samo počakajmo, ni še vseh dni konec.

Dejanski položaj je v Evropi kajpada črn in obupen. Zopet pa je treba povdariti, ni še vseh dni konec. Nazijska vojna mašina silno ropoče, zdaj je zaropotala še fašistična. Francoska prestolnica Pariz bo morda že v nemških rokah, ko boste čitali te vrstice. Vse mogoče. Lahko pride tudi do preobrata. Francozi še niso klonili. Bijejo se kakor levi in vojna sreča, dasi je res malo upanje, se zna še morda tudi zaobrtniti. Pokojni francoski maršal Foch je izrekel v najkritičnejšem momentu v zadnji svetovni vojni: "Dokler bo zadnji Francoz živel, je še upanje za Francijo!" Vojna sreča se je zaobrtnila, Nemce je ustavil. Upanje je zelo na mestu. Seveda je pa treba poleg upanja tudi skrajnega junaštva in prizadevanja na strani istega, ki upanje goji. Pri Francozih je baš te dni mnogo prizadevanja, pa tudi upanja in to šteje.

Res je, vstop Italije v vojno porazno upliva. Vendar se pa tisti, ki se jih ta vstop najbolj tiče, Italije toliko ne boje. Zdaj, ako Francija ne bo momentno totalno uničena na evropski celini, bo završalo v Sredozemskem morju. Kaj če uspe mornaricam Anglije in Francije, da bodo začeli obdelavati italijanski škorenj? Drugič, kaj napravi Turčija in balkanske države? Italijanska vojska zna imeti obilo posla na bližnjem vzhodu in Nemčiji. Rusija igra čisto svojo posebno ulogo. Računi sicer ne gre, kakor so jih v Moskvi delali. Pa tudi niso samo prazne buče v Moskvi. Balkanu, če tam zagrmí, bo Rusija ponudila svojo pomoč, ker tega, da bi na obalah Črnega morja vladali rimski fašisti, Moskva dovolila ne bo, če ima kaj pameti. Domnevanja so, da položaj v Evropi je skrajno kritičen in nevaren, da zadnji ostanki demokracije in svobode izginejo. Konec borbe pa še ni. Splošna borba, v katero bodo prisiljene poseči še druge države se še le začne. Izjava predsednika Združenih držav, s katero je obsodil korak Italije, je naredila na vse narode mogočen utis. Božja Previdnost vodi svet po svojih potih. Ta pota se zde človeku čestokrat čudna, pa po računih božje Previd-

nosti so prava. Demokracije in svobode evropski narodi niso znali dosedaj ceniti in vrednotiti, zato jo premnogi tudi braniti ne znajo. Morda je res potrebno, da padejo za nekaj časa v temo, da bodo znali ceniti luč. Se le ogenj jih bo očistil, kakor izčisti rude v topilnici.

Isto je s Slovani. Sami se kar ne moremo zediniti. Vse polno pomislekov in razlogov imamo. Poljaki niso marali Čehov. Zdaj, ko jih grozovito gnjavi Hitler, zdaj spoznavajo zmoto. Ko so bili prosti, na svetlem, tega niso spoznali. Zdaj, ko so v temi v ječi, zdaj spoznavajo, kaj so zgubili in kako nespametni so bili, da se niso naslonili na svoje brate Slovence, ko je bil čas. Neki odlični Slovan je izjavil: Slovani se sami ne znamo zediniti, treba je, da je Bog nad nas poslal Hitlerja s šibo, da bo nas združil. Čudna izjava, a pove veliko resnico.

Zato obup ni na mestu radi tega, kar se je zgodilo zadnje dni v Evropi. Noč sicer lahko zagrne Evropo za nekaj časa, ampak noč bo minila, jutro bo sledilo in svetel dan. Jutrišnji dan bo lepši in svetlejši — počakajmo.

GLAS IZ JUŽNEGA ILLINOISA

Fairmount City, E. St. Louis, Ill.

Zopet bom nadaljeval s svojimi dogodljaji in ker imam tudi nekaj novic, jih bom tukaj navedel, da bodo naši rojaki vedeli, da se to leto kar doma držim, le včasih skočim malo na potovanje, pa samo za malo časa. — Ko sem bil za Velikonoč v južnem Missouri, sem menil, da so tamošnji rojaki tudi letos tako hitri s pridelovanjem zelenjave, kot so bili druga leta. Toda, ker je letos še na jugu bila hujša zima kot smo jo imeli po državi Illinois, smo si z zelenjavo in drugimi zgodnjimi pridelki skoro na istem. Drugače se pa rojaki po južnem Missouri še dobro imajo. Od časa do časa se kamti zgubi in ga odpeljejo na pokopališče, kar nas navsezadnje vse čaka ista usoda in ne bo dolgo, ko bodo po Neelysville in Naylor slovenska imena povsem izginila. Mladina se po največ odpravi v mesta, stari pa umirajo. Ob tej priliki se rojakom tam okoli prav lepo zahvalim za lep sprejem, tako Slancu, Saletju, Rapotecu in Zadniku. Sploh pa so rojaki po Missouri prav postrežljivi.

Enkrat prej sem nameraval in sem že tudi bil kakih 20 milj naprej iz mesta St. Louis, Mo. bolj na jug ter videl, kako so se začeli kopičiti črni oblaki, iz katerih je švilgal blisk in je odmeval grom, pa sem se obrnil nazaj proti domu. Se nisem prišel deset milj proti domu, me je že zajel dež. Ceste po farmah so pa slabe, zato nisem šel naprej. Najslabše so tam okoli Naylor. Okoli Branadin je nekaj Slovencev, ki pa malokdo za nje ve. Domov grede od tam sem že imel srečo, da so mi gume pokale na kolesih. Pa sem se tudi ogledoval okoli Farmingtona, Fridericktowna in tam okoli, kjer so bili nekaj cvetoči cinkovi in svinčni rudniki in kjer sedaj do 80%

vse počiva in sameva. Nekdaj je bilo tod veliko Poljakov, Slovencev in Ogrov, sedaj pa ni ne Slovencev, ne Ogrov in ne Hrvatov, le še morda nekaj Poljakov in nekaj Rusov, ostali so pa Meksikanci, Španci in neki Kentuckarji ter Črnici. Organizacije plačujejo tam po 25c do 40c za izučene delavce, za druge pa komaj od 25 do 30c na uro. Za to plačo pa morajo garati, kolikor jim moči dopuščajo, ali ga pa odpuste. Ceste so pa tam dobre, po farmah seveda slabše kot okoli večjih mest.

Po enem tednu oddiha sem se podal proti Lewistownu, Ill. Tam sem leta 1913 delal vse do leta 1915. Od tam sem šel delat v Royaltown v premogorov. Tam še tudi danes obratujejo po dva do tri dni na teden. Slovencev je tam samo dve družini, dočim je Rusov in Poljakov ter Litvinov dosti in tudi Italijanov ne manjka. Organizacijo imajo še precej dobro. Pred nekaj leti je bil tam Slovenec Mike Žibert za mestnega odbornika, sedaj pa noče več biti. Lahko bi tudi na Lewistown izvolili svojega, saj je tam še gotovo do 18 slovenskih družin in tudi večji premogorov. Pa, tam se bolj slabo dela in še tedaj se slabo zasluži, ker po večini delajo s stroji, le po nekaterih krajih še delajo po starem sistemu, kar je pa seveda za delavca silno mučno. Tam se bolj malo zasluži, ker je med premogom preveč kamenja in ga je treba izbirati. — Dalje naprej v Stantonu tudi majne počivajo. Tukaj je precej Slovencev, ki so pa po večini zaposleni na reliefnih delih in nekaj jih je že tudi na starostni podpori. Rov je v obratu samo eden in še ta samo na pol časa, medtem ko ostali počivajo. V Gillespie dela samo en rov. Tam, kateri delajo še tudi nekaj zasluži, toda dela se tam ne more dobiti, ker so tam okoli vsi ostali rovi zaprti. Slovencev je tu okoli deset družin in še ti ne delajo vsi v Gillespie. Več je

seveda drugih narodnosti in tudi Hrvatov in Litvinov. — Se naprej je mesto Carlinville, katero se nekdanje zemljiške kompanije imenovala "golden gate." Standart kompanija je namreč tam odprla rov in zgradila veliko lepih hiš, ki niso bile drage toda noben Slovenec je ni mogel plačati, ker je rov skoro vedno počival. Ljudje so se izselili in hiše pustili. Tako do \$3000 je vsak izgubil in rov še dandanes počiva, ljudje so se pa razšli. Dela ni nobenega. Tak je torej ta "Golden gate" v Carlinville, Ill. — Dalje naprej je malo mesto Girard, Ill. Tukaj je en rov, ki je že davno doslužil, eden pa obratuje po dva dni na teden. Veliko jih dela tudi na WPA in na reliefu. Tudi tukaj je kakih deset družin Slovencev, drugi so Italijani, Slovaki, Poljaki, Francozi in vsake vrste malo naprej je mesto Ther, kjer je največ Slovencev in Poljakov, Slovencev pa nobenega in dela tudi nobenega, ker je samo en rov, pa še ta ni v obratu. Od tam se po večini vozi na delo v Springfield. — Potem je mesto Auburn, katerega sem pa že enkrat opisal. Je tukaj precej Slovencev in veliko seveda tudi drugih narodnosti, dela pa nobenega, le pri vladnih delih jih je nekaj zaposlenih. — Od tu sem šel naprej v Springfield, kjer sem delal leta 1912 nekaj mesecev v rovu. Delo je bilo dobro, samo malo smo delali, komaj enkrat ali dvakrat na teden. Jaz sem pa prišel iz starega kraja in sem mislil, da bom v Ameriki kar naenkrat obogatel, potem pa nazaj v stari kraj, pa sem se zmotil, kot toliko in toliko drugih naših rojakov. — Naprej sem šel delat na Pawnee, kjer se je malo bolje delalo. Tam je bilo ta čas še precej Slovencev. Tam mi je en Nemec kradel, pa me je to vjezilo in sem šel na Pana, Ill. Tudi tam se mi ni dopadlo, zato sem šel na Lewington, a tudi tam nisem dolgo ostal in sem se podal na Royaltown. Ker si pa po rovi nisem mogel zaslužiti denarja, se pa še danes plazim med našimi rojaki po raznih naselbinah. — V Springfieldu so mi šli še precej na roko in jim zato prav lepa hvala. — Prav lepe pozdrave in bom o priliki še kaj napisal.

Steve Fabjan

NEKOLIKO O NADUHI IN ZDRAVILIH PROTI NJEJ

Johnstown, Pa.
(Piše A. Tomec)
(Konec)

Če pa trdim, da nobeno zdravilo proti neduhi nič ne pomaga, mislim pri tem, da nobeno zdravilo ne pomaga za ozdravljanje te bolezni, ne trdim pa, da nobeno zdravilo te bolezni ne lajša. Najnavadnejša zdravila, ki na neduhi bolnim bolest lajšajo, so razni praški, katerih se mala količina zažge da bolnik od tega dim vase vdihava. Vendar pa ti praški vsakemu ne pomagajo, niti vsakemu enako ne

pomagajo, ker se tudi bolezen ena od druge razlikuje tako, da je enim bolnikom hujše v hladnem in mrzlem času, drugim pa hujše v poletni vročini. To velja posebno o rudarski neduhi.

Pripomnim, da zame ni nobeno teh zdravil in jih sploh rabiti ne morem. Šele zadnjih par let, ko se mi je bolezen tako shujšala da bi brez gotovega zdravila sploh ne mogel več živeti, sem začel rabiti to zdravilo. V enakih slučajih jih je menda že mnogo umrlo, ki bi še lahko živeli, če bi vedeli za to zdravilo ali jih imel kdo na to opozoriti. In to zdravilo je takozvani "Inhalant," katero se naroča: Neosol Co. Upper Darby, Pa. Je pa to zdravilo precej drago, mala steklenica stane \$5.00. Ni pa menda sredstva, ki bi bolezen tako lajšalo, kakor to, saj se z njim naravnost smrt odganja, ker bolnik bi se gotovo moral zadušiti, če bi ne vzel tega zdravila, kadar ga bolezen, ko je od nje že izdejan in izčrpan, hudo napade. Potrebno pa je k temu imeti posebno pripravo, s katero se to zdravilo vdihava v pljuča. To pa stane \$10.00. Vendar pa ni nobeno zdravilo predrago, ako ga človek le zmore, če je drugače smrt neizogibna.

Kako je pa z zahvalami, katere izdajajo trdke s zdravili, ki jih pišejo osebe, ki so baje ali pa v resnici s pomočjo teh zdravil ozdravele, med njimi tudi take, ki so imele neduho?

Mogoče, da tisti, ki se za zdravila zahvaljujejo, češ, da so s pomočjo njih ozdraveli, niso bili za dotično bolezen resno bolni in bi morda tudi brez zdravil vse eno ozdraveli ali so ozdraveli vsled kake druge količine ali pa so še morda imeli le kako namišleno bolezen. Izključeno tudi ni da se morda ne bi dale kake osebe od trdk s zdravili podkupiti, da dajo lažnive zahvale ali pa zahvale le za dozdnevno ozdravljenje, da z njimi lažje svoja zdravila prodajajo.

Če bi nekateri bolniki s pomočjo gotovih zdravil v resnici popolnoma ozdraveli, zakaj bi pa ista zdravila tudi drugim enako bolnim vsaj nekoliko ne pomagala? Saj poznamo med nami mnogo bolnikov, ki jim vsa taka in enaka zdravila nič ne pomagajo. Ni moj namen, da bi s temi vrsticami škodoval kaki trdk s zdravili, tudi ne da bi za katero delal, reklamo; temveč je moj namen pri tem povedati enako bolnim, kar vem iz skušnje o gotovih zdravilih, da bi tudi oni sami ne šli, ako se niso šli, skozi šolo izkušnje, prevar in razočaranj ter brezuspešnega trošenja denarja, ko se lahko iz skušnje drugega učijo in brezuspešnega prizadevanja ovarujejo. — Seveda če hočejo moj nasvet vpoštevati.

Prireditve, ki so oglašane v "Am. Slovencu" so vedno uspešne.

Dogodki

med Slovenci po Ameriki

Slovenski umetnik v Clevelandu umrl

Cleveland, O. — Pretekli petek popoldne je umrl poznani slovenski umetnik Gregory H. Perušek, v starosti 52 let, ki je stanoval v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Ave. Zadel ga je srčna kap v Arts and Crafts poslopju, kjer je bil glavni ravnatelj vseh umetniških del Cuyahoga okraja. Pokojni je bil rojen v vasi Jelovec, pri Sodražici na Dolenjskem in je prišel v Ameriko pred 34. leti. Zapušča ženo, eno hčer, tri sestre in več sorodnikov, v starem kraju pa sestro in več sorodnikov.

Elmhurstčani vabijo na veselico

Elmhurst, Ill. — Društvo sv. Alojzija št. 179, KSKJ., priredi v soboto 22. junija plesno veselico v znanem Keglovem vrtu v Willow Springs, Ill. Za vse bo najbolje preskrbljeno; za ples bo najboljša godba, za pijačo in jedila istotako. Chikažani in vsi rojaki iz okolice, kot iz Joliet in drugih bližnjih naselbin, so prav prijazno vabljeni, da posetijo našo veselico in se z nami povešale. — Pridite torej na našo veselico v soboto večer. (Og.)

Poroka

Cleveland, O. — Zadnje soboto 8. junija sta se v cerkvi sv. Vida poročila Mr. Anthony Sekula, sin Mr. in Mrs. Anthony Sekula iz Indianapolisa, Indiana in Miss Joanne Kodromaz, hčerka Mr. in Mrs. Andrew Kondromaz iz Bonna avenue. — Mlademu paru obilo sreče!

Gospa Štoklja v Chicagu

Chicago, Ill. — Pri mladi družini Mr. in Mrs. Strupek na 21st Place bl. Western Ave., se je koncem zadnjega tedna oglasila gospa Štoklja in jim pustila prvorjenko — zalo punčko. — Mrs. Strupek je hčerka znane družine Mr. in Mrs. John Bahor. — Častitke!

Vesti iz Clevelanda

Cleveland, O. — Pri družini Mr. in Mrs. Frank Leskovec so se ustavile prijazne vile rojenice in jim podarile krepkega sinka prvorjenca. — Resno je zbolel John Kastelic iz East 152nd street. — V Glenville bolnišnico se je morala podati na operacijo Mrs. Angela Maček iz Trafalgar Ave. Operacijo je srečno prestala. — Na John Hay višji šoli je graduirala Gloria Bradač, hčer Mr. in Mrs. Frank Bradač iz Hecker Ave. Sedaj bo šla v Wilcox Business College.

Oglaš v Amerikanskem Slovencu imajo vedno uspeh.

TARZAN IN OGENJ V THORU

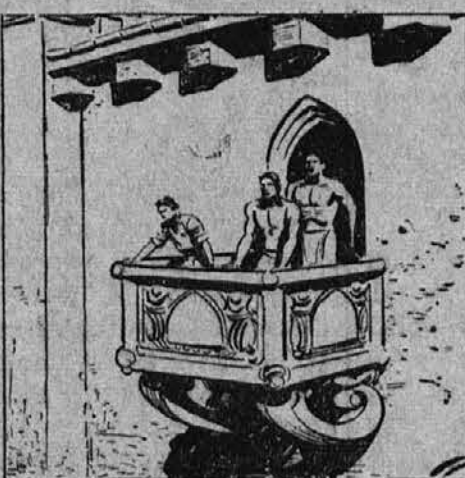
(135)

(Metropolitan Newspaper Service)

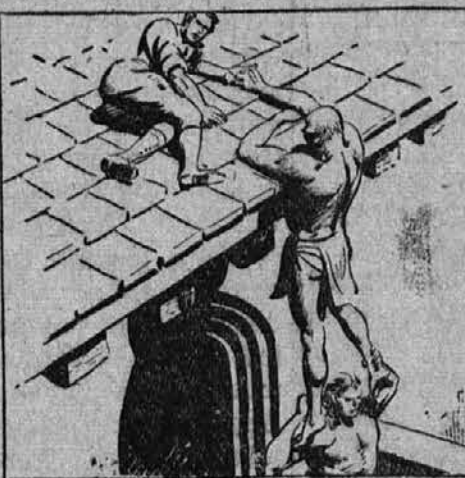
Napisal: Edgar Rice Burroughs

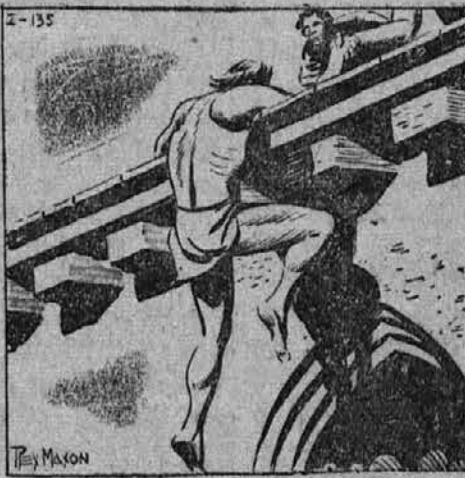
Ko so Tarzan, Perry O'Rourke in Kailuk zaslizali od spodaj glasove in neko hojo, so se spogledli in se naglo umaknili s stopnišča in jo zavili na levo skozi vrata, za katerimi so vodile stopnice navzgor. — Te skrivnostne stopnice, katere so morda vodile v prostost, ali v past!

Ni bilo časa za pomišljanje, ampak urno so se odločili in jo tako hitro ubrali za Tarzanom, pa naj pridejo že kamorkoli. No in stopnice so jih privedle na mali kvadratni balkon. "Nemumost", prvi Perry: "Saj si polomimo vratove, če hočemo poskakati s te višine na tla."

"Poleg tega pa ne bo tudi prav nič mikavno, če kar tako pademo divjim straznikom v roke," je nadaljeval Perry. Toda Tarzan je kmalu premislil položaj in ni bilo treba skakati z balkona na tla. Domislil se je, da bi bilo najboljši varno splezati na streho, kar so tudi napravili.

Kailuk se je vstopil s hrptom proti steni in po njem je Perry splezal na streho. Potem se je Tarzan vstopil prav tako k steni in je po njem Katorijance splezal na streho. Ostal je le še Tarzan, ki je stopil par korakov nazaj in se z enim skokom zagnal in se oprjel roba strehe.

POZOR! Pogled na številke poleg naslova in imena. Ako ti je naslova ime, obnovi jo in pomagaj listu!

ZAVAROVANJE

ZA DELAVCE IN NJIHOVE DRUŽINE POD SOCIJALNO-VARNOSTNIM ZAKONOM

Socijalno-varnostni zakon (Social Security Act) je postava, ki jo je kongres sprejel. Ustanavlja dve vrsti socijalnega zavarovanja — zavarovanje proti nezaposlenosti in starostno oziroma posmrtninsko zavarovanje za delavce in njihove družine. Nadalje poskrbuje za javno pomoč potrebnim starcem, potrebnim slepecem in odvsnim otrokom.

Socijalno-varnostni zakon je bil sprejet 1. 1935 in spremenjen 1. 1939. Slednji je eden izmed vrste člankov, ki razložijo našim čitateljem njihove pravice, koristi in dolžnosti pod starostnimi in posmrtninskimi določbami tega zakona.

Članek 8.

AKO STE VDOVA

Vdova po delavcu, ki je zavarovan v zmislu Socijalno-varnostnega zakona, utegne dobiti zavarovalna plačila tako-le:

Mesečna plačila, ako je 65 let stara oziroma ko postane 65 let stara;

Mesečna plačila, ako je mlajša kot 65 in ima mlade otroke v svoji oskrbi;

Enkratno plačilo, ako je pod starostjo 65 let in nima otrok v svoji oskrbi; mesečna plačila kasneje, ko je 65 let stara, ako se ni zopet omožila.

Mesečno zavarovalno plačilo za vdovo znaša tri četrtine zneska mesečnega plačila, ki ga je njen mož zaslužil. Enkratno plačilo, ki se plačuje vdovi pod starostjo 65 let, znaša šestkrat toliko kot znesek možnega mesečnega zavarovalnega plačila.

Na primer, postavimo, da mož, ki dobiva starostno zavarovalno plačilo v znesku \$25 na mesec, umre v starosti 68 let, zapustivši vdovo v starosti 65 ali več let. Ona bo dobivala do smrti tri četrtine od \$25 oziroma \$18.75 na mesec, dokler živi, razun ako se zopet poroči.

Postavimo pa, da je ta mož umrl, ko je bil 66 let star in njegova vdova ima 64 let. Po njegovi smrti bi njegova vdova dobila enkratno plačilo, enako šestkratnemu znesku mesečnega plačila, ki ga je on dobival. Ako je njegovo zavarovalno plačilo bilo \$25 na mesec, bi njegova vdova dobila šestkrat \$25 oziroma \$150. To enkratno plačilo je plačljivo ob njegovi smrti, kajti njegova vdova ni še upravičena do mesečnih plačil. Ko pa ona postane 65 let stara, začne dobiti plačila od \$18.75 na mesec.

Ko zavarovan delavec

umre, zapustivši mlajšo vdovo z mladimi otroki v njeni oskrbi, vdova in vsak otrok dobi mesečno plačilo, dokler so otroci pod starostjo 16 let oziroma 18 let, ako še pohajajo šolo. Vdova dobiva znesek enak trem četrtinam zavarovalnega plačila, ki ga je mož zaslužil; vsak otrok pa dobi polovico istega zneska.

Na primer: Ako je mož zaslužil mesečno plačilo od \$25, vdovino plačilo bo \$18.75 in otrokovo \$12.50. To bi pomenjalo, da, ako sta dva otroka v družini, bi vsak otrok dobival po \$12.50 na mesec in vsa družina bi skupaj dobivala \$43.75.

So pa gotove meje kar se tiče zneska, ki ga družina more dobiti na račun starostnega zavarovanja vzdrževatelja. Najmanjši znesek je \$10 na mesec. Na drugi strani, vsaka družina, ki dobiva \$20 ali več, je omejena na dvakrat toliko, kolikor je znašalo očetovo zavarovalno plačilo, ali pa na 80 odstotkov njegove povprečne mesečne plače ali na \$85, karkoli je najmanj.

Na primer, recimo, da so vdova in trije otroci v poprejen omenjeni družini, kjer je mož oziroma oče zaslužil mesečno zavarovalno plačilo od \$25 na mesec. Mesečna plačila bi tedaj skupaj znašala \$56.25. To pa je več kot bi se moglo izplačevati v takem slučaju, kajti zakon določa, da plačila ne morejo biti več kot dvakratni znesek očetovega mesečnega plačila. Zato bi ta družina dobivala le \$50.

OPAZKA: Starostni in posmrtninski zavarovalni sistemi se razteza le na delavce, ki zaslužijo mezd ali plače, in na njihove družine, ki imajo potrebne kvalifikacije pod tem sistemom. Naj se ta ne zmeša z javno pripomočjo, federalno-državnim sistemom, ki daje pomoč osebam, ki so v potrebi — starcem, slepecem in odvsnim otrokom. Za informacije o zavarovalnem sistemu vprašajte pri najbližji podružnici Social Security Board-a, ki se nahaja v vaši bližini.

IZ NAŠE PRETEKLOSTI

Prvi ljudje na Slovenskem

Sledove prvih ljudi na našem ozemlju imamo iz takozvanega paleolitika ali starejših kamene dobe. To so najdbe v Potočki zijalki na Olševi v Sloveniji, kjer so odkrili orodje iz kamna in kosti, enako v zadnjih letih tudi še ponekod drugod, n. pr. v Njivici pri Radečah. Ti ljudje so bili loveci in ribiči brez stalnih bivališ, ne vemo pa seveda, kateremu plemenu ali narodu so pripadali. Tudi o starosti teh najdb moremo le približno soditi. Spadajo v dobo kakih 10.000 let pred Kristusom.

Odklej ime Hrvat

Hrvatsko ime se prvič omenja v listini od 4. marca 1. 852., s katero je knez Dalmatinske Hrvatske Trpimir podaril splitski nadškofiji neko zemljišče. Trpimir daje tu sebi naslov "po božji milosti knez Hrvatov." Stoloval je v Klišu in postal praded kasnejše hrvatske kraljevske rodbine Trpimirovičev.

Odklej ime Srbi

Za Srbe na balkanskem polotoku srečamo to ime prvič 1. 822. pri frankovskem zgodovinarju Einhartu, ko pripoveduje, da je hrvatski knez Ljudevit Posavski pred Franki zbežal k Srbom. Ze prej so pa v frankovskih virih ome-

njeni Polabski Srbi v sedanjih nemški deželi Anhaltu. Nanje spominja še danes ime Anhalt-Zerbst, to je Serbište, odkoder je bila doma slavna ruska carica Katarina II.

Prvi hrvatski časopis

Prvi hrvatski časopis je začel izhajati za Napoleonove vlade v Dalmaciji. Izdalaj ga je izvrstni francoski namestnik ali providur Benečan Visoko Dandolo kot tehnik v italijanskem in hrvatskem jeziku, pod naslovom: "Il regio Dalmata — Kraljski Dalmatin," in sicer je izšla prva številka 12. julija 1806.

Najnovejšo vesti najdete v dnevniku "Amer. Slovenec!"

V SOBOTO, 15. JUNIJA

bomo otvorili NOVO SLOVENSKO GOSTILNO, kjer bomo servirali gorka in mrzla jedila in vse vrste najboljše pijače. Slovenecem in Hrvatom se najtopleje priporočamo za obisk in poset. Gostilna bo obratovala pod imenom in na naslovu:

Poldan Tavern
2410 Blue Island Ave., Chicago, Illinois

BEŽE PRED VOJNO

Skupina civilistov v belgijskem mestu Louvain, ko so morali bežati iz svojih domov, da se umaknejo vojni grozotam.

KAJ SE SLIŠI PO SVETU?

NOVA LEŽIŠČA MANGANOVE RUDE V RUSIJI

Po vesteh iz sovjetskih virov so odkrili na Uralu pri Sverdlovsku nova velika ležišča manganove rude. Ze sedaj so ugotovili, da je v teh ležiščih zadosti mangana za preskrbovanje celotne industrije na Uralu, ki to surovino rabi. Prav tako so našli nova ležišča mangana v zapadni Sibiriji, kjer je na stotine milijonov ton te rude.

ODGOVOR UMETNIKA

Michelangelo je baš slikal svoje slovite stropne freske v Sikstinski kapeli, ko je prišel visok duhovnik, da bi pogledal, za koliko je to delo že napredovalo. Ta duhovnik je bil nergač, ki je v vsaki stvari opazil kakšno pogrško. Zato je tudi na mojstrovih slikah začel iskati kaj takšnega. Po dolgem gledanju je končno opazil, da ima angel, ki ga je slikar baš upodabljal, samo štiri prste na roki.

"Ali ste že kdaj videli angela s štirimi prsti na rokah?" je vprašal zbadljivo.

"Ali ste videli nemara vi že kdaj angela s petimi prsti?" je odvrnil slikar, ne da bi prekinil svoje delo.

PONAREJENA SREČKA ZA DELA

V neko loterijsko kolekturo v Anversu je prišel neki tujec. Pokazal je srečko in vprašal, ali je kaj zadela.

Kolektor je pogledal v seznam, ugotovil, da je srečka zadela 10.000 frankov in se ni pomišljal tujcu, ki se je v redu izkazal, izplačati 10.000 frankov. Ko je mož odšel, je dobil kolektor pomisleke. Pogledal si je srečko natančneje in je z žalostjo ugotovil, da je ponarejena. Hitro je zaprl lok in stekel proti policiji. Nu, po poti je zagledal tujca, ki je mirno sedel v neki kavarni. Tujec je bil videti nemilo presenečen, ko je čul, kako je s stvarjo. Rekel je, da je srečko na cesti kupil od ne-

kega reveža, ki je trdil, da je v denarni zadregi. Ker je takoj vrnil dobitek, so mu to razlago verjeli.

LIPO SO OPERIRALI

Na pokopališču poleg prastare avstrijske samostanske cerkve Mildensee imajo 500 letno lipo, ki je popolnoma votla. Sedaj so to lipo po navetu "drevsnega doktorja" dr. Hogana z Dunaja konservirali. Izsušeni les so odstranili in notranjost votlega drevesa plombarili s pločevino. Na podoben način so rešili pred zobom časa že mnogo zgodovinski ali botanično dragocenih dreves.

IZGUBE NEUTRALNIH TRGOVSKIH LADIJ

Angleško ministrstvo za informacije je objavilo seznam izgub, ki so jih utrpeli trgovske mornarice neutralnih držav v dosedanjih minski in podmorniški vojni. Na prvem mestu je Norveška. Prav tako je v seznamu še Danska ki je tudi ne moremo več prištevati med nevturalne države, saj je izgubila neodvisnost. Takole izgleda seznam izgub, ki je bil objavljen še pred zasedbo Danske po nazijih:

Norveška je do 10. aprila izgubila 52 ladij s skupno tonažo 120.000 ton in 392 ljudi, Švedska 33 ladij (70.000 ton) in 262 ljudi, Danska 28 ladij (64.000 ton) in 290 ljudi, Nizozemska 18 ladij (83 tisoč ton) in 191 ljudi, Grčija 13 ladij (61.000 ton) in 78 ljudi, Finska 7 ladij (16.500 ton) in 11 ljudi, Italija 7 ladij (34.500 ton) in 56 ljudi, Belgija 4 ladje (12.000 ton) in 1 človeka, Estonka 2 ladji in 2 mornarja, Jugoslavija 2 ladji in 1 mornarja, Litva 1 ladjo in 1 človeka, Japonska 1 ladjo.

Gornje števila pa niso še končnoveljavne, kajti v njih so obsežene samo izgube, ki so bile uradno sporočene.

DVA TISOČ LET STARA "MAGINOTOVA" ČRTA

Dva tisoč let, preden so začeli Francozi graditi svojo Maginotovo črto, so se njihovi predniki, stari Galci, na sličen način zavarovali proti tujim navalom. Sedaj so odkrili ostanke starih utrd, s katerimi so se Galci branili napadov Hunov in drugih tujih ljudstev. Te obmejne utrdbe so pa nastale že pred dvema tisočletjema.

Naznanilo in zahvala

Potrlih src naznanjamo našim sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da je 31. maja 1940 po dolgem bolehanju za vedno zatisnila svoje trudne oči naša ljubljena mati

Mary Gradišek.

Pokojna je bila doma iz fare Mengeš na Gorenjskem ter je dosegla starost 69 let. Prej je živila pri svojem sinu Johnu Gradišek, nekaj mesecev pred smrtjo pa pri hčeri Jenny Zemlan. Njen pogreb se je vršil 3. junija iz prejšnjega zavoda pod vodstvom Franka Ermenc in od tam v cerkev sv. Janeza Evangelista, kjer se je darovala peta sv. maša, nato pa na Mr. Oliver pokopališče. Dolžnost nas veže, da se zahvalimo veleč. g. Antonu Schiffreru za cerkvene obrede ter za obiske in podelitev sv. zakramentov med boleznijo pokojnice. Dalje prav lepa hvala Franku Ermencu za lepo urejen pogreb, društvu Kršč. žena in mater pa se zahvaljujemo, da ste se članice udeležile molitev za pokojnico zadnji večer pred pogrebom. Nadalje iskrena hvala za krasno venco, ki so jih darovali: Sinovi pokopane hčere, Frank in John Zemlan; Mrs. Rose Jenko in druž.; druž. Krainz; Mr. in Mrs. Zorich; Mr. Jos. Zore; Mrs. Josephine Krivec; Mr. in Mrs. Raygel; Mr. in Mrs. Leonard Alpnar in druž.; Mrs. Mary Homar; Mrs. Schuller in druž.; Mr. in Mrs. Sem; Mrs. Josephine Arth. Enako lepa hvala tistim, ki ste darovali za sv. maše, namreč: Društvo Kršč. žena in mater (peta maša); Mr. Jos. Zore; Mr. in Mrs. Miramor; Mr. in Mrs. Zore; Mrs. Deželan in druž.; Mr. Peter Bartel in druž.; družina John Bucher; Mr. Frank Pon; Miss Martha Kropce.

Zahvaljujemo se končno vsem tistim, ki ste pokojnico v boleznih obiskovali, tistim, ki ste jo prišli krogiti in, ki ste se udeležili pogreba, in enako tudi tistim, ki ste dali automobile brezplačno na razpolago. Vsem hvala, ki ste nam na ta ali drugi način prišli na pomoč.

Ti pa, draga, nepozabna mati, počivaj mirno v hladnem grobu. Naj ti sveti večna luč in na svidenje nad zvezdami.

Zalujoci ostali:

JOHN GRADIŠEK, sin; JOHANA, omož. Zemlan, hči, ter njena dva sinova, FRANK in JOHN, in nekaj sorodnikov. V starem kraju sinova žena PAVLA s tremi otroki. En sin, FLORIJA, je padel v prejšnji vojni.

Milwaukee, Wis., 8. junija 1940.

SHOD KATOLIŠKEGA TISKA PRI SV. LOVRENCU V CLEVELANDU

Če so nasprotniki glasni za neresnico, zakaj bi ne bili katoličani glasni za resnico? — Glavni kampanjski zmagovalc veleč. g. kanonik J. J. Oman pove, da čita "A. S." od njegove prve številke naprej.

(Dalje)

Kako je to vse mogoče med nami? Zavednosti nam manjka. Mi katoličani vemo, da je na naši strani resnica, ampak predstaviti komu jo je nas pa kar strah. Manjka nam odločnosti. Nasprotnik pa, če večjo laž predstavlja, bolj je glasen, bolj kriči, bolj kokodajski. Treba je nam žive odločnosti. Predvsem imeti zdrav, pameten in resen program, potem pa istega nevstrašeno propagirati med ljudstvo. Baš pri tem pa igra najvažnejšo vlogo časopisje. Kdo naj vam kaže pravo pot v raznih zadevah, če ne časopis, po katerem dnevno segate in bere te prvi radi novic, drugi radi mnenja, ki prevladuje v svetu. Ko človek to prebira dan za dnem, saj ne more pomagati, da se nazadnje naleze istega prepričanja, katerega mu daje v tiskani besedi časopis. Posledice so, da potem ljudje tudi tako mislijo, pa tudi tako delujejo, kakor dajejo nasvete časopisi.

Včasih mene in vas zanese slučaj v kako gostilno, trgovino ali kam drugam med naše rojake. Poslušaj pogovore. Tisti, ki bero take odlične "resnicoljubne" časnike, kakor so Prosveta in Proletarec in druge brezverske in protiverske liste, bodo kaj kmalu začeli udrihati po duhovnikih in katoličanstvu. Takoj veste, kdo jih pita in kako znanje in kulturo zavživajo. Najboljši dokaz je v tem, kako zelo upliva časopisje na ljudi. Zato pa, če imamo katoličani kaj zavesti in ljubezni do svojega prepričanja, do svoje vere, nam ne sme biti nobena žrtev prevelika pri razširjevanju katoliškega tiska. Če se nasprotniki ne strakijo žrtve za laž, koliko bolj bi morali mi biti šele požrtvovalni za resnico, ki jo reprezentira katoliški tisk.

Zato veliko delo vrši vsak, ki agitira za katoliško časopisje. Veliko delo vrši vsak, ki naroča in podpira katoliške liste. Katoliški list je velik misijonar, ki hodi dnevno za onimi, ki so vero zavrgli in jih prepričuje, da so v zmoti. Podpirajmo ta misijon. Če smo darežljivi za kitajčke, za zamorčke, itd. kar je prav in hvalevredno, bodimo pa tudi požrtvovalni za svoje lastne slovenske zabredle duše, ki so zgubile vero radi slabega protiverskega časopisja. Skušajmo jih pridobiti nazaj s katoliškim časopisjem. Skrbimo zato, da bo v vsaki hiši katoliški list.

Vas vse še enkrat najlepše zahvalim v imenu Amerikanskega Slovence za vse, kar ste v minulih kampanji storili zanj. Bog plačaj in Bog vas živi vse!

Govoru je sledil živahen aplavz, kar je znamenje, da je napravil na navzoče dober utis.

Predsednik shoda je nato prečital došle brzojavne in pismene pozdrave:

Iz Chicago, Ill. je poslovalo glavnemu zmagovalcu veleč. g. kanoniku J. J. Omanu brzojavno čestitko Društvo Najsv. Imena, ki se je glasila:

"Congratulations to you as victor in Catholic Press Campaign."

Iz Pueblo, Colo. pa je poslala pismene čestitke in pozdrav ga. Josephine Meglen, dosedanja kraljica naročnikov A. S. in se glasi:

"Čestitam k Vaši zmagi kot častnemu maršalu naročnikov 'Am. Slovenca' v letošnji kampanji. Jaz sem daleč za Vami, vendar sem druga glavna zmaga."

POSUŠAJTE

vsako nedeljo prvo in najstarejšo jugoslovansko Radio uro od 9. do 10. ure dopoldne na WGES postaji, 1360 kilocycles.

govalka častna princezinja Vam v pomoč, če me boste potrebovali. Iskrene čestitke slovenski metropoli in vsem navzočim na shodu. To Vam čestita in vse pozdravlja, Josephina Meglen, druga glavna zmagovalka."

Zatem je predsednik shoda g. Jakob Resnik omenil, da je najboljša na programu prihranil za nazadnje. Občinstvu je predstavil v lepih besedah glavnega kampanjskega zmagovalca veleč. g. kanonika in župnika Johna J. Omana, ki je burno pozdravljen od strani občinstva nastopil in govoril zelo navdušeno. Zahvalil je v zbranih besedah vse, ki so tekom kampanje delovali za razširjenje katoliškega dnevnika A. S., ki je prvi in najstarejši slovenski list v Ameriki. Povedal je, da bere A. S. od njegove prve številke. Bil je 11 letni deček, ko je živel na svojem domu tam gori pri sv. Štefanu v Borštu v lepi Minnesoti, kamor so se bili naselili prvi slovenski farmarji iz lepe Gorenjske. Tam se je srečal prvič z A. S. pred 49 leti in omenil je, kako veselje je zavladalo, ko so prišle v hišo "kranjske cajtenge". Amerikanskega Slovence je čital tudi potem v poznejših letih in se je iz njega učil prave slovenske, kot dialek v šoli in potem v bogoslovju. Pisal je tudi raz v njega, ker s tem se je učil slovenske pisave. "Amerikanski Slovenec" je storil mnogo dobrega za svoj slovenski narod kot katoliški časopis. "Am. Slovenec" ima velike zasluge med Slovenci v Ameriki. Veseli ga, če je njegova kandidatura kaj listu pomagala. Zato se zahvaljuje tudi vsem, ki so zanj delovali med kampanjo. Glede naloge, da bi tudi pogosto pisal o ljubljani, da bo rad sodeloval, kolikor mu bo pri obliči dela dopuščal čas. Lepe kupe je bil vidno vesel in se je za isto lepo zahvalil kot za lep spomin na kampanjo, v kateri je zmagal.

Njegovim lepim besedam je sledil dolgotrajen buren aplavz. Po njegovem govoru se je prečitalo še naslednjo resolucijo, katero so navzoči soglasno odobrili in sprejeli in predsednik shoda je isto podpisal. Rezolucija se glasi: (Dalje. prih.)

"Amerikanski Slovenec" in "Novi Svet" sta lista, brez katerih bi ne smela biti nobena slovenska družina!

DENARNE POŠILJATVE

se še dostavljajo v Jugoslavijo in Italijo. Prosimo pa pošiljatelje nakazati za stari kraj, da pošiljajo v takih svotah, kakor tu navedene, namreč v ravnih svotah po sto, kot 100, 200, 300, 400 ali 500 dinarjih. To radi praktičnosti izplač.

Kdor želi poslati pošiljatev potom kabla (brzojavu), lahko stori po znižani ceni za \$1.00, kar je treba namreč dodati k cenam za gotove svote dinarjev. (Ta znižana cena za kabliranje velja le za Jugoslavijo.)

Naše cene so zdaj:

JUGOSLOVANSKI DINARJI:	
Za \$ 2.30.....	100 Din
Za \$ 4.40.....	200 Din
Za \$ 6.50.....	300 Din
Za \$ 8.45.....	400 Din
Za \$ 10.25.....	500 Din
Za \$ 20.00.....	1000 Din
Za \$ 39.00.....	2000 Din

ITALIJANSKE LIRE:	
Za \$ 3.25.....	50 lir
Za \$ 5.90.....	100 lir
Za \$ 11.50.....	200 lir
Za \$ 17.00.....	300 lir
Za \$ 28.00.....	500 lir

Nakazovati pošiljate, da bi se izplačale v ameriških dolarjih zdaj ni mogoče. Vse pošiljate naslovite na:

JOHN JERICHO
1849 West Cermak Road,
CHICAGO, ILL.

Jules Mary — J. M.

Dogodek na Poganskem polju

IZ PREDVOJNIH ČASOV

13.

Do trenutka obsodbe je bil Pavle še zmerom malo upal. Vse njegovo življenje je bilo tako zgledno, da se mu je zdelo, da mu morajo njegovo nedolžnost brati že z obraza. Često je bil mislil pri sebi: "So ljudje, ki so videti kakor nevarni zločinci, a vendar niti muhi ne morejo storiti kaj zlega. Razumljivo je, da take ljudi včasih po krivem doleti sum, toda jaz po svoji zunanosti nisem kakor morilec in ubijalec! Četudi sodniki mislijo o meni slabo, bodo pa porotniki toliko pravičnejše sodili. Zaupam vanje."

Noč in dan ga je mučila misel na mater. Kaj počne? Ali bo dopustila, da ga obsodijo? Morda bo našla pot, po kateri bo priznala resnico, vendar pa se ne izročila sodišču. Morda bo izkušala pobegniti v Ameriko.

Zanj je bilo čisto nemogoče, da bi se rešil s tem, da bi izdal mater in jo spravil na morišče. Zdaj je nedolžen, a potem bi imel na vesti smrt svoje matere.

Ko je v sodni dvorani slišal svojo smrtno obsodbo, je bil čisto topoglav. Dal se je odvesti, ne da bi bil izpregovoril besedico, in kazal je znake, kakor bi bil duševno zmeden. Ko se mu je polna zavest spet vrnila, se je zasmejal.

"To je smešno!" je zagodrnjal dvakrat predse.

V njegovi celici so mu nadel prisilni jopič, kakor to terjajo predpisi, da ne bi mogel izvršiti samomora. Prisilni jopič so mu potem, ko je prišel doktor Gavasetti, za nekaj trenutkov slekli, da je mogel podpisati ničnostno pritožbo.

Branitelj mu je bil začel prigovarjati, kakor je že tudi povedal Pepini, naj vloži prošnjo za pomilostitev. Pavle pa je to odločno odklonil. "Ne bom prosil za milost, zakaj s tem bi se sam razglasil za krivca, a jaz sem nedolžen!"

Zaman ga je skušal odvetnik pregovarjati.

"Če torej ne vložim prošnje za pomilostitev, ni zame rešitve?" je vprašal Pavle. Odvetnik je resno prikimal.

"Vztrajate torej na tem, da ne boste prosili za milost?"

"Da."

"Premislite dobro. Če ne storite tega, je smrt gotova."

"Saj ji ne uidem, četudi vložim prošnjo za pomilostitev," je menil in se žalostno nasmehnil. "Nič ne de, če me smrt malo prej doleti."

Odvetnik ni dalje silil vanj, toda po Pepinovem obisku je šel spet k njemu in mu povedal vse, kar mu je bila naročila Pepina.

"Tudi jaz vem, kdo je morilec," je mrmral mesar, "toda storil ne bom prav ničesar, da bi ga sodišče prijelo."

Odvetnika je začelo v resnici zanimati. "Bodite pametni," mu je začel prigovarjati.

Toda Longhi ga je takoj prekinil z besedami: "Vem, kaj hočete reči, toda odgovoril vam ne bom na nobeno vprašanje, ki se bo nanašalo na morilca. Če bi bil hotel govoriti, ne bi bil čakal svoje obsodbe."

Po kratkem premišljevanju je potem menil: "Če moja sestra vztraja na tem, sem pripravljen, podpisati prošnjo za po-

milostitev." Sam pri sebi pa je pomislil: "Kako je Pepina le izvedela, da je mati morilka?"

Ko ga je bil odvetnik zapustil, je ostal obsojenec sam z jetniškim paznikom, ki ga je stražil, dokler ni prišel na vrsto drug njegov tovariš. Pavle ni zdaj več bil val v svoji prejšnji celici, temveč v takšni, ki je bila določena le za zločince, obsojene na smrt. Železna postelja, peč, umivalna posoda, stojalo za obleko, miza in dva stola so bili vsa oprava.

Ta prostor bo zapustil samo takrat, ko bo moral na morišče. Morilno napravo postavljajo, kakor je včasih bral v časopisju, nekje na dvorišču jetnišnice.

Zarana drugega dne sta ga obiskala jetnišnični ravnatelj in zavodov duhovnik. Razen teh ga je posetil še vodja turinske policije v nadi, da bo izvabil iz nje-ga priznanje. To upanje pa se je seveda izjalovilo.

Potem so ga pustili samega in Pavle je dva dneva preždel v mračnem molku. Ni hotel odgovarjati na vprašanja paznikov, ki bi se bili spustili z njim v pogovor.

Ob določenem času se je tudi smel sprehajati po dvorišču, kar je bilo sicer dovoljeno samo bolehnim jetnikom.

Dvorišče je bilo zmerom čisto prazno, kadar se je on sprehajal po njem. Korakal je sem in tja. Mislil ni skoro na ničesar, le prisluškoval je zvoku korakov, ki so odmevali od zidov. Na desno in levo so bili zidovi, ki do višine prvega nadstropja niso imeli nikakih oken. V ozadju je bila zgradba, ki je imela v prvem nadstropju bolniške sobe, v pritličju pa celice za jetnike, obsojene na smrt. Na četrti strani je zapirala dvorišče jetnišnična cerkva. Vdolben kot v zidu je naznačeval prostor, kjer je bil oltar. Od spodaj je mogel Pavle skozi zamrežena okna videti slike v notranjosti, in če je bila baš služba božja, je slišal petje kaznjencev, ki mu je za malo časa vzelo potrptost.

Sredi dvorišča je bil vrtec s cvetnimi gredami. Tudi dva kostanja sta rasla tam, velik in manjši. Na veji prvega je visela svetilka, ki je bila videti kakor velikansko oko, nadzorujoče sprehajajoče se jetnike. Na štirih kotih dvorišča je bilo slabo rastoče grmičje.

Ko je stopal po dvorišču sem in tja, so Pavletove oči po večini sledile oblakom, ki so hiteli čez košček neba, ki je gledal nanj.

Najstrašnejše so bile zanj tiste ure, ko je ležal ponoči v svoji celici in se ga spanec ni hotel usmiliti. Pa se je spomnil opisa neke usmrtitve, ki ga je bil nekoč bral in katerega podrobnosti mu je domišljija pričarala pred oči z grozotno razločnostjo. Videl je, kako so ga pomočniki rablja zgrabili in ga privezali na desko pri giljotini. Potem pa samo pritisk na gumb, lesketajoče se rezilo pade, eureka krvi brizgne... in vse mine. Pomislil je na živali, ki jih je pobil v svoji klavnici. Kako so tulile in vzdihovale, ko so bile zabodene od njegovega noža. Vsakokrat se je vrla kri. Bilo je strašno.

Tudi Pepina je vse noči malo spala. Bilo je čudno, da ni njeno slabotno telo spričo duševnih bolečin, ki so jo mučile, čisto odpovedalo.

(Dalje prih.)

POTOVANJE IN ZGODOVINA

Skoraj ga ni človeka, ki bi ga ne veselilo potovanje že iz radovednosti, kako je drugod po svetu. Zato so ljudje tudi v prejšnjih dobah radi potovali. A v starem in v srednjem veku ni bilo prijetno potovati, ker ni bil promet tako razvit, kot zdaj. Zato niso potovali zgolj za zabavo in veselje, kot potujejo zdaj, ampak radi poučnih, trgovskih in družinskih vzrokov.

Iz klasičnega starega veka nam je znan kralj z Itake, Odisej, ki poje Homer o njem, da je poznal mnogo mest in ljudi. Stari Germani pa so bili mnenja, da so potujoči ljudje — sami berači in potujoči junaki in pevci so si želeli stalnega bivališča. Sele v humanistični dobi (v 14. in 15. stoletju) je postalo potovanje užitek in so se ljudje tudi veselili prirode in spoznavanja dežel in narodov.

V tako zvani "bidermajerski dobi" (v 18. stoletju) se je potovanje kar razmahnilo. Angleški pisatelj in francoski filozof Rousseau so peli slavo pešhoji in sploh gibanju na zraku. Starejši ljudje in bolj častiljivega stanu pa so se vozili s svojimi orjaškimi kočijami in poštini vozovi. Ženska na vsak način ni smela tedaj sama potovati. Celo napredni nemški Goethe je zapisal: "Potujoče dekletke je zmeraj na slabem glasu." Kaj bi dejal o današnjih športnicah? Dandanes potuje vse, bodi peš ali s kolesom. Za ta čas velja jo besede: "Komur hoče Bog dobro storiti, ga pošlje v daljni svet."

Ne odlašaj na jutri, ali pa "bom že enkrat," še danes stopi h sosedu in ga nagovori, da si naroči "Am. Slovenca."

Jacob Gerend Furniture Co.

Priporočamo naš pogrebni zavod. Dobite nas podnevi in ponoči. Imamo tudi vsakovrstno pohištvo po smernih cenah.

704-706 North 8th Street, Sheboygan, Wis.
Telefon: 85 — Res. 4090-W.

Staro domovino v slikah

dobite v knjigi

'NAŠI KRAJI'

Vsebuje zbirko 87 krasnih fotografij v barokotisku na finem papirju.

KNJIGA STANE V NOVI IZDAJI

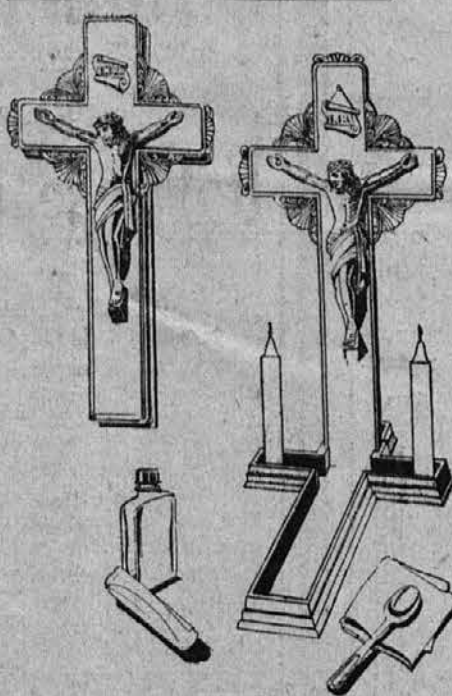
\$1.25

Slike so iz vseh delov stare domovine. Posebno Gorenjska je dobro zastopana s svojimi znamenitimi kraji. Za njo Dolenjska in Štajerska.

Naročite si to knjigo takoj. Naročilo pošljite s potrebnim zneskom na:

Knjigarna "Amerikanski Slovenec"
1849 W. Cermak Rd., Chicago, Ill.

KRASEN KRIŽ

kateri tvori pripravo, ki se rabi ob času prebivanja bolnikov.

Narejen je po novem praktičnem načinu iz tako zvanega "Wood Fiber" materiala. Visok blizu 11 inčev. Narejen tako, da se vsa priprava, kot svečke, flaška za blagoslovljeno vodo, bat, priči, žilčke zloži v križ. Nato se načelna stran križa zapre kot pokrov in imate krasen križ za obesiti na steno. Narejen je v lepi orehovi barvi. Križ je vlit iz lepe svetle medenine.

Te križe so začeli izdelovati pred kratkim kot posebno noviteto in se radi praktičnosti zelo prodajajo.

STANE S POŠTINO: \$2.50

Znesek je poslati v Money order ali čeku z naročilom na:

Knjigarna Amerikanski Slovenec
1849 West Cermak Road, Chicago, Illinois

Pisano polje

J. M. Trunk

Ko me je Molek ubijal v štirih kolonah, je zapisal vse, karkoli slabega bi se moglo reči o kakem človeku. Perfiden sem, nesramen, lažnik, zavijam, obrekujem, pa nikoli ne prekličem, zofist sem, jezuitski kazuist, za me velja, da namen posvečuje sredstvo...manjka samole, da bi srebrne žlice kradel. Upam vsaj, da po taki "smrti" smrt še ne bo prišla. Prišla pa bo, prava smrt, in še več bo prišla tedaj. Lažnik, obrekovalec, zavijalec, to niso mačje solze, ne morda za zdaj, ko so le na papirju, zelo resne reči so za-me, ko pride smrt in pregled, ko pride sodba. Well, nisem ravno brez skrbi, pa me le tudi preveč ne skrbi, ker še nikakor ne sledi, da bi tudi tako bilo, ko je vse to zapisal Molek in je na papirju. Jaz pričakujem pretres, če je res vse tako, sodbo pričakujem, ampak sem miren. Pred čitatelji dolgih kolon sem morda tak, kakor stoji tam zapisano, morda postanem tak tudi v obeh kakega katoliškega sode, kakor Molek upa. Zopet niso mačje solze, ko človek ne moreš iti vedno le med jelene, moraš iti včasih tudi po ulici, in ta ali drugi morda pokaže, češ, glejte ga, tamle gre lažnik, obrekovalec, sofist. Ampak za zdaj ni pomoči. Trenotno je Molek na boljsem, jaz na slabšem. In tako bi tudi ostalo, ako bi šlo po Molkovem materializmu, da je sicer smrt, pa ništa više po smrti. Če pa je še marsikaj za smrtjo, in bo, sodba bo, ne pred ljudmi, kakor zdaj, pred Bogom bo sodba. Če bom tam spoznal za lažnika, obrekovalca... bogami, bo slaba, ampak če ne bom za takega spoznan, je malo na tem, ako kdo na ulici gleda za menoj, in si misli, da gre preko njega lažnik.

Bo vse eno, če grem med jelene, ali grem med ljudi.

Indijanci so "izkopali vojno sekiro," kadar so se podali na borbo. Molek jurša v štirih številkah. Ze sem mislil na smrt. "Obračunal bom tako, da bo zadostovalo za vselej," tako je pričel. To pomeni smrt. Prvi napad je veljal le Matu Tekavcu, vsi drugi Trunku. Strašno se je postavil z vojno sekiro. "Obračunal za vselej." Resno sem mislil že na testament.

Virgil je zapisal: "Parturiunt montes... nascitur mus." pristo: Gore se zvijajo, porod je smešna le miška." Tisti slovenski dan v Pittsburghu je dal povod. Trunka so potegnili stalinovci za nos, socialisti so bili kerlici, in to je že nekaj. Trunk je izrazil veselje nad preselitvijo "Napreja," in kaj naj rečejo klerikalci v Clevelandu čez tako veselje, je podregel Molek. Dvignil sem glavo. "Preselitev, veselje... Tja v dan Molek ne more kaj takega zapisati, sem pojinjal, spomnim se ravno ne, nazaj ne bom brskal, mogoče bi bilo, če pa nisem zapisal, je to laž. Menil sem, da bo tu konec. Čudno se mi je zdelo, da bi bila preselitev mene razveselila.

Tu se je pojavil v A. D. Mat Tekavec. Kaj kdo piše o meni, mi je malo mar. Menda pa je on pobrskal za tri mesece nazaj, pa ni našel v A. S. mojega veselja, in bržkone je zapisal, da se je Molek zlagal. Zdaj bi rekel lahko tudi jaz, da se je zlagal, pa pravim le, da se je hudo zmotil. Zinagoslavno je Molek poribal pod nos, da je Trunkovo veselje v štev. od 1. marca t.l. v A. S. Zopet se mi je malo zavrtelo v glavi. Črno na bellem je. Ker ne hranim števil A. S., pišem na uredništvo. Med tem pa je uredništvo A. S. samo v št. 91 zadevo pojasnilo. Članek "Le ugibamo lahko" je Trunkov, ampak le do črte. "Vselej..." ki je pod črto, ni Trunkovo. Tako se je tudi meni že prej zdelo, dasi sem smatral vse le za malenkost. Molek se je v resnici zlagal, ko je pripisal "vselej" meni, pa nočem opletavati z lažmi, ker vem, kaj je laž, vsekako se je zmotil. S tem bi bila lahko reč končana, in ako je g. Tekavec govoril o laži, je bil precej opravičen. Očividno Molek to tudi čuti, ker Tekavca je kar zmanjkalo.

Kaj takega pa le ščemi. Me ne bi tudi, dasi je v zmota. Ker pa je Molek izkopal vojno sekiro in govoril o "obračunanju za vselej," jurša kar v treh številkah na Trunka in na koncu prosi svoje rdeče bratce, naj rešijo tudi kakega katoliškega sode pred tem Trunkom in "čujejo oba zvo-na," da pride Molek zopet do respektu.

Ali naj napišem tudi jaz tri kolone? In lahko bi jih šest. Ampak Molek bo tudi še potem rekel, da "skoči Trunk v luknjo." Skoda časa in prostora. Ni za količaj resne ljudi. Naj ima Molek malo veselja, da je Trunka potefal pred rdečkarji in klerikalci. Le nekaj kratkih opazk naj sledi.

(Konec prih.)

ŠIRITE AMER. SLOVENCA

Listen to
PALANDECH'S
YUGOSLAV-AMERICAN
RADIO BROADCAST

Every Saturday, 3 to 4 P. M.
STATION WHIP

1480 kilocycles

(First Station on Your Dial)

Announced in English and
Dedicated to all the
Serbs, Croats and Slovenes

Featuring a program of
CLASSICAL and FOLK MUSIC

DR. JOHN J. SMETANA

OPTOMETRIST
Pregleduje oči in predpisuje očala
23 LET IZKUŠNJE

1801 So. Ashland Avenue
Tel. Canal 0523

Uradne ure: vsak dan od 9.
ejutra do 8:30 zvečer.

ZA OBNOVITEV VAŠE ZAVAROVALNINE

proti ognju, tornadu in avto nezgodam, kakor tudi, kadar potrebujete notarska dela, pokličite me po telefonu: KENMORE 2473-R ali se pa zglaste pri:

JOHN PRISEL

15908 Parkgrove Avenue
CLEVELAND OHIO

ZASTOPNIK "AMERIKANSKEGA SLOVENCA" IN
PRODAJALEC HIŠ.

Tiskarna
Amerikanski Slovenec

1849 West Cermak Road,
CHICAGO, ILLINOIS

Izdeluje vse vrste tiskovine, za društva, organizacije in posameznike, lično in poceni.

Poskusite in prepričajte se!